

აბელის დაბრუნება

(ნაწყვეტი)

იგი გაზაფხულზე დაბრუნდა...

მატარებელი მცხეთას გამოსცდა თუ არა, გული მოულოდნელად აუთრთოლდა, გამალებით დაუნყო ფეთქვა. სიხარული სხეულს შიგნიდან უთბობდა. ასეთი რამ თვრამეტი წლის განმავლობაში არ განეცადა და ახლა თითქოს შეაკრთო ამ უეცარმა გულის ათრთოლებამ, კუბეში მიიყუჭა, თითქოს უნდოდა, როგორმე მორგებოდა კუთხეს.

თბილისში ჩამოსვლამდე რამდენიმე მატარებელი გამოიცვალა და რამდენიმე ათასი კილომეტრი გამოიარა. მგზავრები ყველგან ერთნაირები იყვნენ, ერთმანეთს ადვილად ეცნობოდნენ, ადვილად ეთვისებოდნენ და ეჩვეოდნენ, ადვილადვე შორდებოდნენ... ალბათ, ასევე ადვილად იფიქრებდნენ მერმე ერთმანეთს.

მთელი გზა მარტო იჯდა მიმყუდროებული. მარტო საუბრობდა, მარტო სადილობდა, მარტო ვახშმობდა. უძილობა ანუხებდა და უკვირდა, სხვა მგზავრები ადვილად რომ იძინებდნენ.

რამდენჯერმე მეზობელ მგზავრთა ეჭვიანი მზერა დაიჭირა, ისე როგორც ჩიტი იჭერს ხოლმე ჰაერში მწერს, და მიხვდა: უნდობლად ეკიდებოდნენ და ეს უნდობლობა მისი სიყუჩისა და მიუკარებლობისა იყო, მიხვდა და მაინც არ ცდილობდა მათი ეჭვის გაქარწყლებას.

– რატომ ფანჯარაში არ იხედებით? – ჰკითხა ერთერთმა მგზავრმა.

აბელმა მხრები აიჩეჩა, გაუღიმა და არაფერი უპასუხა.

მართლაც, მატარებელი მიდიოდა, ქშენითა და გუგუნით მიდიოდა. გაუთავებლად, ათასობით კილომეტრს ნთქავდა... გამოიარა დათოვლილი ტაიგა, თვალუნვდენელი ტრამალები, სოფლები, დიდ-დიდი ქალაქები და აბელს ერთხელაც არ გაუხედავს გარეთ. მატარებელში ჩაჯდომამდე ეგონა, ფანჯარას ვერ მოაცილებდნენ. მაგრამ ვაგონში ამოსვლისთანავე დაკარგა ასეთი სურვილი და თვითონაც არ იცოდა, რატომ დაემართა ეს, რატომ აღარ უნდოდა გარეთ გახედვა. ამიტომაც ვერ უპასუხა დაეჭვებულ მგზავრს; პასუხის ნაცვლად მხოლოდ გაიღიმა და გამხდარი მხრები აიჩეჩა.

ეს კი იყო, მგზავრთა თავისუფალი ქცევა პირველად ეჩოთირა. აღარ ეგონა, თუ ადამიანებს შეეძლოთ გაეკეთებინათ ის, რასაც მოისურვებდნენ, თუ შეეძლოთ მოურიდებლად ლაპარაკი ყველაფერზე.

აბელი თვრამეტი წლის განმავლობაში გადაეჩვია ასეთ მოქცევას, ასე აშვებულად ლაპარაკს. ალბათ იმიტომაც დასჭირდა რამდენიმე დღე ადამიანებთან გასაშინაურებლად. მასში ნელ-ნელა, თითქოს ზმორებით ილვიძებდნენ თანდაყოლილი, მაგრამ მერმე მივიწყებული გრძნობები; ილვიძებდნენ ჩვევებიც, რომლებიც აქამდე აკრძალული ეგონა.

მთელი გზა საკუთარ თავს ადარებდა სხვა მგზავრებს და ამის მიხედვით უნდოდა თვალნათლივ დაენახა ის, რაც დაკარგა, და მერმე იმაზეც ფიქრობდა – შეძლებდა თუ არა მისი ასაკის კაცი დაკარგულის დაბრუნებას თუ აღდგენას.

სამი-ოთხი დღის მგზავრობის შემდეგ აბელი თითქოს გაშინაურდა. თავს უფრო მეტი ფიქრის უფლებას აძლევდა, ვიდრე მგზავრობის პირველ დღეს. ფიქრში ულიმოდა მგზავრებს, ესაუბრებოდა. ზოგჯერ ეთანხმებოდა, უსიტყვოდ უდასტურებდა ნათქვამს, ხოლო ზოგჯერ, ეს, რა თქმა უნდა, უფრო იშვიათად ხდებოდა, ეწინააღმდეგებოდა...

როდესაც აბელმა უცაბედად საკუთარ თავში წინააღმდეგობის განქვის უნარი აღმოაჩინა, ჯერ გაუკვირდა, მერმე კი მონაცრისფრო ჩვარში ყველასაგან დაფარულად დამალა ცრემლი, როგორც ოქროსმაძიებელი ძონძებში მალავს სილაში ნაპოვნ ოქროს მარცვალს.

მგზავრობისას არასოდეს დაჰბადებია სურვილი, ვისმესთვის თავის თავგადასავალი ეამბნა, ანდა უბრალოდ ეთქვა – ვინ იყო, საიდან მოდიოდა, სად მიდიოდა. სხვა მგზავრები დიდი ხალისით უყვებოდნენ, კი არ უყვებოდნენ, ერთმანეთს არ აცლიდნენ ლაპარაკს და რამდენიმე წუთში უკვე ყველამ იცოდა ერთმანეთის საქმიანობა, პროფესია, სად

მიემგზავრებოდნენ, ან რისთვის მიემგზავრებოდნენ. მერმე, ამას რიგ-რიგობით დაურთავდნენ ხოლმე ოჯახური ყოფის წვრილმანებს და ამის შემდეგ ნათლად ისახებოდა მათი პიროვნება.

ყველანი იყვნენ კეთილი და უბრალო ადამიანები, ყველა რაღაცას აკეთებდა, ზოგი – დიდს, ზოგი – პატარას, მაგრამ ყველას ერთნაირად აამაყებდა საქმე, რომლისთვისაც ხელი მოეკიდა, თუ თავი გადაედო. ყველას თავისი საქმე სხვისაზე უფრო მნიშვნელოვნად მიაჩნდა და ამას მოურიდებლად ამბობდა კიდევ.

აბელი იჯდა და უსმენდა. მატარებელი კი მიქროდა, დღე და ღამე მიდიოდა დაუღლელად. უკან რჩებოდა დაუსრულებელი ტაიგა, ტრამა-ლები, სოფლები და დიდ-დიდი ქალაქები...

მატარებელს მატარებელზე იცვლიდა...

ისევ სხვა ვაგონი... სხვა კუბე... სხვა ხალხი...

– ზღვა! – წამოიძახა ვიღაცამ.

მგზავრები ფანჯარას ეცნენ.

აბელი არ წამომდგარა, კუთხეში მიყუჩული ხედავდა მგზავრთა ზურგებს, დაჭიმულ, წაგრძელებულ კისრებს და ესმოდა აღტაცებული შეძახილები. გაახსენდა, ზღვა შებინდებისას ბევრჯერ უნახავს. და არა მარტო შებინდებისას უნახავს ზღვა. მაგრამ ახლა საღამო იყო და ალბათ ზღვაზე ბინდი წვებოდა, ანდა ზღვას უკვე ეფინა ბინდი – მსუბუქი და მუქი იისფერი.

მოულოდნელად იგრძნო, თითქოს ვიღაც უთვალთვალებდა, ვიღაც ცდილობდა მის სულში ჩახედვას და შეშფოთდა, უსიამოვნოდ შეიშმუშნა. ჭაღარა თმაზე ხელი გადაისვა და თვალი დახუჭა, მერმე მოეჩვენა – ის, რომელიც უთვალთვალებდა, აქამდეც თითქოს მასში არსებობდა და ცხოვრობდა, ოღონდ აღარ ახსოვდა – როდის გამოეყო, ანდა რატომ გაეთიშა. მერმე ისევ ფიქრობდა იმაზე, თუ ვინ იყო ის, რომელიც მის სულში ჩახედვას ცდილობდა.

არჩილ სულაკაური

ტექსტის მხატვრული ენის გააზრება

1. როგორი ჩანს აბელი ამ ნაწყვეტიდან? დაწერე ორი ეპითეტი:

ა. _____

ბ. _____

ორივე პასუხის გასამყარებლად მოიყვანე არგუმენტები ტექსტიდან.

ა. _____

ბ. _____

2. რომელი მხატვრული ხერხია გამოყენებული წინადადებებში? სწორი პასუხი მონიშნე ✓-ით და წინადადებაში შესაბამის სიტყვებს ქვეშ ხაზი გაუსვი.

ა. აბელმა მხრები აიჩეჩა, გაულიმა და არაფერი უპასუხა.

☐ ეპითეტი ☐ შედარება ☐ იდიომი ☐ ჰიპერბოლა ☐ გაპიროვნება

ბ. ვილაც ცდილობდა მის სულში ჩახედვას.

☐ ეპითეტი ☐ შედარება ☐ იდიომი ☐ ჰიპერბოლა ☐ გაპიროვნება

8. მართლაც, მატარებელი მიდიოდა, ქშენითა და გუგუნით მიდიოდა. გაუთავებლად, ათასობით კილომეტრს ნთქავდა...

☐ ეპითეტი ☐ შედარება ☐ იდიომი ☐ ჰიპერბოლა ☐ გაპიროვნება ☐

3. მოძებნე და ამოიწერე ტექსტიდან ორი ეპითეტი, რომლებიც შთამბეჭდავად მიგაჩნია:

ა. _____

ბ. _____

☐

4. ქვემოთ მოცემული წინადადება გაპიროვნების ხერხის გამოყენებით გადააკეთე ისე, რომ შინაარსი იგივე დარჩეს. შეგიძლია, რამდენიმე წინადადებაც დანერო.

უკან რჩებოდა დიდ-დიდი ქალაქები...

☐

5. ამოიწერე ტექსტიდან ორი შედარება და შენი სიტყვებით განმარტე, ამ მხატვრული ხერხის გამოყენებით რის თქმა სურდა ავტორს?

ა. _____

ბ. _____

☐

6. მწერალი თხრობას იწყებს ნაცვალსახელით – „იგი“. ამით ის:

ა. ამძაფრებს მკითხველის მოლოდინსა და ინტერესს;

ბ. მიანიშნებს, რომ უცხოზე ჰყვება ამბავს.

აირჩიე შენთვის მისაღები მოსაზრება და განმარტე, რატომ ფიქრობ ასე.

7. შენ რას გრძნობ, როდესაც ხალხმრავალ ადგილას ხვდები? გაიხსენე ასეთი შემთხვევა და შენი გრძნობები გადმოეცი მხატვრულად. თხრობისას აუცილებლად გამოიყენე ერთი გაპიროვნება და ერთი შედარება. ორივე მხატვრულ ხერხს ქვეშ ხაზი გაუსვი.

